

B a n j a   L u k a

UMJETNIČKA GALERIJA

Izložba grafike, Rike D e b e n j a k a, iz razdoblja od 1953-1974.god. prikazana je od 12.XI-27.XI 1974. Izložbu i k a t a l o g   pripremila, Meliha Husedžinović. Izdavač kataloga je galerija. Predgovor napisao Aleksandar Bassin. Plakat u izvedbi Omera Berbera i Ive Žagorca. Pozivnica.

UMJETNIČKA GALERIJA - Izložbeni salon doma JNA

Izložba grafike, Branka M i l j u š a, prikazana je tokom II 1975. Pozivnica.

B e o g r a d

GALERIJA SANU

Retrospektivna izložba, slika, grafika i crteža, Božidara J a k c a, prikazana u toku XII 1974. praćena je k a t a l o g o m - studijom u izdanju Galerije, kojeg je urednik Nedeljko Gvozdenović, akademik. Studiju napisao Luc Menaše na 58 strana, a dopunjena je sa opširnim kataloškim podacima i 119 reprodukcija (kolor i crnobijele). Cijela studija prevedena je na francuski jezik. Katalog uredila i opremila Olivera Miljković. Pozivnica. Plakat.

- U okviru izložbe slika, Božidara J a k c a, održano je predavanje dr Pavla Vasića - Delo Božidara Jakca - 23.I 1975. Pozivnica.

MUZEJ SUVREMENE UMETNOSTI

Retrospektivna izložba slika, Milana K o n j o v i ć a, prikazana je u toku III 1975. Pozivnica.

- Izložba Jugoslovenska skulptura 1870-1960, prva ove vrste i ovog obima, prati razvoj kiparstva u razdoblju od osam decenija. Izloženo je 186 radova 68 jugoslavenskih skulptora. Cilj izložbe jest da se pruži "izoštreni morfološki snimak, stilska i duhovna artikulacija pojedinih epoha". Konceptija izložbe obuhvaća dva razdoblja. Prvi - posvećen radovima umjetnika koji su stvarali od 1870-1920, a drugi od 1920-1950. Izložbu prati obiman k a t a l o g - studija u izdanju MSU. Uvodnu studiju napisao je Miodrag B.Protić a studije o skulpturama u pojedinim kulturnim sredinama napisali su Špelca Čopić iz Ljubljane, Marija Pušić iz Beograda i Božidar Gargo iz Zagreba. Konceptija izložbe djelo je M.B. Protića i M.Pušić. V-IX 1975.

PEDAGOŠKI MUZEJ

Sredinom 1969. godine, posle sedamdeset tri godine od svog osnivanja, Pedagoški muzej u Beogradu je najzad dobio svoje prostorije kao trajan korisnik u kompleksu zgrada bivše Realke u Uzun Mirkovoj broj 14. Preseljenje Pedagoškog muzeja u odgovarajuće, adaptirane prostorije predstavlja znatan doprinos u poboljšanju uslova njegovog rada, jer je nedostatak prostora oduvek bio jedan od faktora koji su ometali brži napredak i veći uspeh Muzeja.

Centralna zgrada u kojoj je Muzej smešten je najstariji objekt i jedina očuvana zgrada klasicističkog stila u Beogradu. Podigao ju je za svoj dom 1840. godine Cvetko Rajović, popečitelj vnutrašnjih dela i upravitelj varoši Beograda. Zgradu 1846. godine otkupljuje Knjaževstvo Srbije, a 1865. godine Popečiteljstvo vojno ustupa je Popečiteljstvu prosvetljenija, za smeštaj prve Realke u Srbiji. Zbog povećanog broja đaka, 1882/3 godine u dvorištu Realke je podignuta nova zgrada. U tim dvema zgradama Realka radi do 1897. godine, kada se seli postavši odsek Druge beogradske gimnazije. Od 1903. godine radi se na renoviranju zgrade da bi se osposobila za smeštaj obnovljene Realke 1905. godine. Iste godine izgrađena je nova aneks-zgrada na sprat sa četiri učionice. Sa prekidom u toku Prvog svetskog rata, Realka radi u sve tri zgrade do 1941. godine. Posle oslobođenja u kompleksu zgrada smešten je deo Vojno-geografskog instituta koji 1952. godine ustupa zgradu osnovnoj školi "Đorđe Jovanović". Nakon ukidanja osnovne škole 1963. godine u zgrade se useljava škola za kvalifikovane radnike "Rade Končar", a sredinom 1969. godine Pedagoški muzej.

U 1972. godini Beogradska zajednica kulture je obezbedila investiciona sredstva za adaptaciju, rekonstrukciju i konzervaciju zgrada Realke. Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda izradio je plan rekonstrukcije vodeći računa o potrebama Muzeja uz maksimalno nastojanje da se očuva spoljašnji i unutrašnji izgled zgrada iz vremena njihove izgradnje. U toku dve godine (od 1972-1974) restauraciju i konzervaciju zgrada obavilo je specijalizovano preduzeće za restauraciju, konzervaciju i dekorativne radove "Slavija" iz Beograda. Tokom radova, posle skidanja višeslojnog krečnog maltera, u dvema prostorijama centralne zgrade otkriveno je zidno slikarstvo iz 1840. godine. Nakon godinu dana konzervatori Zavoda za zaštitu spomenika kulture republike Srbije, uspeali su da izvrše rekonstrukciju.

Pedagoški muzej danas raspolaže sa 373 m² izložbenog prostora, salon od 109 m², prostorijom od 106 m² za depoe, i 136 m² za zbirke, zatim prostorijama za radionicu, fotolaboratoriju, za kancelarijske i druge oblike delatnosti u ukupnoj veličini od 166 m².

Pored otvaranja Pedagoškog muzeja kao institucije, u novim adaptiranim prostorijama na površini od oko 230 m² otvara se i stalna postavka Deset vekova srpske škole. Ovo je prva izložba takve vrste u našoj zemlji. Na njenoj koncepciji i realizaciji radili su članovi stručnog veća Pedagoškog muzeja: drug Borivoje Aksentijević, predsednik, drug Srećko Čunković, drugarica Radmila Acimović, drugarica Jelica Popović i drug Radenko Janković. Projekat enterijera i likovnu obradu izložbe dao je dipl. ing. arh. Vladislav Pešić.

Stalna izložba Deset vekova srpske škole prikazuje nastanak i razvoj pismenosti i srpskih škola od doseljavanja Slovena na Balkansko poluostrvo, od prvih učitelja Ćirila i Metodija do 1912. godine. U devet prostorija koje obrazuju izložbeni kompleks centralne zgrade postavljeni su eksponati grupisani u sadržinske i vremenske celine koji se odnose na: doseljavanje Slovena na Balkan, početke slovenske pismenosti, školstvo u feudalnoj Srbiji do njene propasti, škole u Vojvodini posle seobe u 18. veku, škole u obnovljenoj Srbiji od 1804. - 1813, na početak organizovanja školskog sistema u periodu nastanka građanskog društva u Srbiji, otvaranje prvih srednjih škola, liceja, stvaranje uslova za rad i unapređenje nastave, osnovno, srednje stručno obrazovanje građanskog društva od 1850-1912. razvoj srednjeg i visokog školstva od 1850-1912. na socijalističku kritiku građanskog sistema vaspitanja, na škole pred Prvi svetski rat. Na postavci su izloženi autentički materijali, a takođe i umetnički i stručno izrađeni eksponati koji bliže određuju ulogu i mesto škole u društvu, kao što su mape, diorame, panorame, makete, frizovi i sl. Pažnju zaslužuju eksponati koji govore o školskoj mreži, o tipovima školskih zgrada, o izgradnji novih škola, o radnicima na polju prosvete i školstva, o đačkim, učiteljskim i profesorskim udruženjima, o srednjim i stručnim školama, i Liceju, o Velikoj školi, Univerzitetu i td.

Stalna postavka Deset vekova srpske škole daje globalnu sliku nastanka i razvoja srpskih škola u toku deset vekova. Ovako široka oblast i veoma velik broj prikupljenih eksponata nužno su zahtevali sintezu i redukciju. Rekonstrukcija zidnog slikarstva u dvema prostorijama u mnogome je smanjila izložbeni prostor a takođe je zahtevala da se eksponati prilagode ambijentu. Zbog takvih okolnosti i izvesnih praznina koje su nastale usled pomnutih i drugih objektivnih teškoća, i u buduće će se raditi na upotpunjavanju stalne postavke i na zameni pojedinih eksponata novootkrivenim i autentičnijim materijalom. U vezi sa stalnom postavkom potrebno je pomenuti i katalog Deset vekova srpske škole koji je napisao drug Srećko Ćunković.

Paralelno sa stalnom postavkom, u adaptiranoj suterenskoj prostoriji veličine oko 80 m², otvara se izložba o partizanskim školama u Srbiji od 1941-1944. godine. Autor izložbe i kataloga je

U prostorijama zgrade prema ulici Cara Uroša nastavlja se rad Galerije dečjeg likovnog stvaralaštva izložbom dečijih radova na temu Beograd u slobodi. Autor ove izložbe je drugarica Jelica Popović viši kustos Galerije. Obe tematske izložbe uklapaju se u proslavu jubilarne 30.godišnjice pobeđe nad fašizmom i života u slobodi.

Svoju kulturno-prosvetnu i vaspitnu funkciju Pedagoški muzej ostvarivaće putem stalne izložbe i putem tematskih izložbi koje se vezuju za istorijske, komparativne i savremene probleme iz pedagoške i školske teorije i prakse. U cilju kontaktiranja sa širim javnošću Muzej će organizovati predavanja, simpozijume, kurseve i seminare iz široke oblasti školstva, prosvete i pedagogije, zatim prikazivanja nastavnih i školskih filmova, pedagoške večeri, rad sa interesnim grupama učenika i rad sa studentima u arhivu prosvetnoj dokumentaciji, pedagoškoj biblioteci i drugim sektorima Muzeja.

Nastaviće se i dalje proširiti izdavačka delatnost Pedagoškog muzeja. U toku poslednjih desetak godina Muzej je izdao kataloge sa svojih izložbi i prigodne publikacije. Nastavna sredstva, Napredni učiteljski pokret, Škola i revolucija, Školske zgrade Beograda, Prosvetni radnici i školska omladina Srbije u NOB-i, Iz borbe za socijalističku školu, Bukvar i bukvarska nastava, Škole u Beogradu pre 100 godina, Školstvo i prosveta kod Srba u srednjem veku, Školstvo i prosveta kod Srba u 18. veku, Školstvo i prosveta u Srbiji u 19. veku, Život i delo J.A. Komenskog, Izložba savremenog osnovnog školstva Beograda, Sedam decenija Pedagoškog muzeja u Beogradu, Beogradske osnovne škole u socijalističkoj izgradnji. U suradnji sa Hrvatskim školskim muzejom, u Zagrebu i Slovenačkim školskim muzejom u Ljubljani izdato je osam tomova Zbornika za istoriju školstva i prosvete sa više hiljada stranica i oko 200 saradnika.

Nastaviće se isto tako prikazivanje dečjeg likovnog stvaralaštva u istoimenoj galeriji.

Sve svoje akcije Pedagoški muzej je ostvarivao i ostvariće ih i u buduće uz svesrdno zalaganje radnih ljudi Muzeja, uz pomoć svojih spoljnih saradnika i podršku odgovarajućih institucija.

SPOMEN MUZEJ NADEŽDE I RASTKA PETROVIĆA

Spomen muzej je otvoren zahvaljujući poklonu Ljubice Luković, sestre Nadežde i Rastka Petrovića, koja je 1967. godine svoju imovinu poklonila Narodnom muzeju u Beogradu. Posebnu vrijednost, pored kolekcije slika Nadežde Petrović, predstavljaju djela domaćih i stranih umjetnika iz zbirke Rastka Petrovića. Putopisni filmovi, gramofonske ploče, crteži i uspomene na život velikog umjetnika, kao i njegovi rukopisi, takođe su dragocjeni poklon Lj. Luković. 10.I 1975.

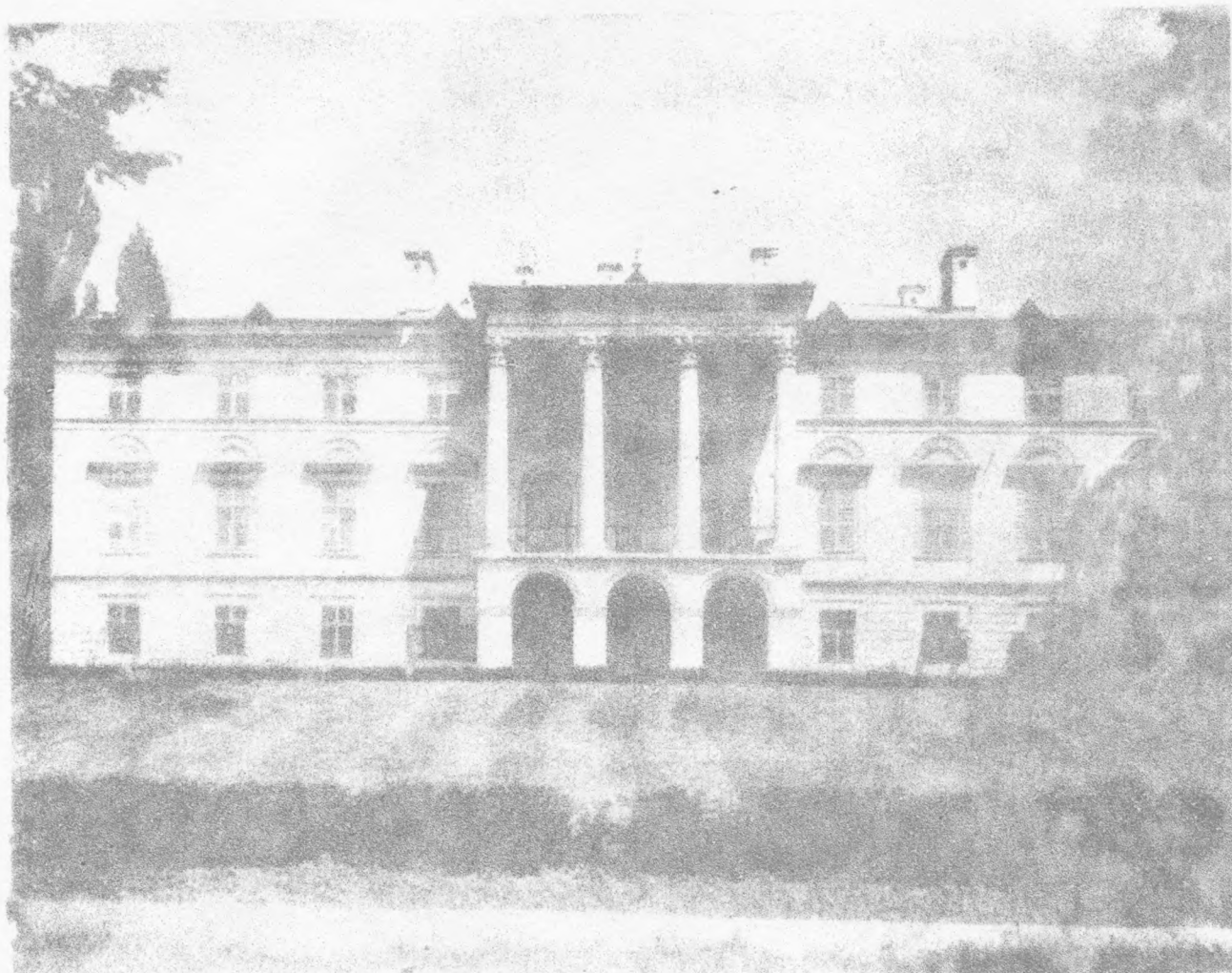
VUKOV I DOSITEJEV MUZEJ

Izložba naslova "Mina Karadžić-Vukomanić" prikazana u toku 1974. praćena je dobro opremljenim katalogom izd. muzeja sa studijom G.Dobrašinovića. U prilogu kataloga dan je pregled njenog književnog i slikarskog rada, popis njenih korespondenata i literatura te niz reprodukcija. Izložbu pripremio G.Dobrašinović, idejno-tehnička rješenja R.Tatalović, arhitekt, likovno-grafička obrada teksta Lj. Damjanović, slikar.

B i h a ć

REGIONALNI MUZEJ POUNJA U BIHAĆU

U povodu tridesete godišnjice oslobođenja grada i konačne pobjede nad fašizmom, muzej je priredio izložbu naslova "Trideset godina u slobodi". III 1975. Pozivnica.

JUŽNO PROČELJE DVORCA

B j e l o v a r

GRADSKI MUZEJ

Izložba slika, mapa, serigrafija i crteža Ive F r i š č i ć a, prikazana je tokom XII 1974. Pozivnica.

B r d o v e c

MUZEJ BRDOVEC

Izložba 22 slike i 6 crteža, Ive F r i š č i ć a, prikazana je od 17.XII 1974.-10.I 1975. K a t a l o g izd. Muzeja s predgovorom Vladimira Malekovića, uredila Maja Pušić, kustos, koja je izložbu i likovno postavila. Katalog sadrži 12 crno-bijalih reprodukcija, biografske i bibliografske podatke te kataloški popis. Pozivnica.

ZAVIČAJNI MUZEJ

Prva samostalna izložba slika, Ive K o š u t i ć a, izvornog umjetnika, prikazana je od 29.IV-16.V 1975. Autor izložbe i postava, Maja Pušić, kustos. Pozivnica.

MUZEJ BRDOVEC - Izložbeni salon

Izložbom "Dvorac Januševac", prikazanom od 13.VI-1.IX 1975., kojoj je autor Maja Pušić, kustos Muzeja Brdovec, prezentirano je pored 19 fotografija (format 1m x 1m) nekadašnjeg izgleda dvorca i 5 umjetničkih slika, ulje na platnu, iz XVIII i XIX st., nekadašnjeg inventara dvorca te 18 predmeta umjetničkog obrta također djelovi inventara dvorca Januševac.

Izložba je svojevrsni podsticaj za dalju obnovu ovog vrijednog kulturno povijesnog objekta klasicizma, graditelja Felbinera, na kome je Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Zagreba vršio od 1962-1968. godine restauracije i konzervaciju.

Uz izložbu je tiskan i k a t a l o g sa 3 reprodukcije, sa opširnim povijesnim prikazom, gradnje dvorca i njegove rekonstrukcije. Tekst napisala M. Pušić. Pozivnica. Plakat.

C a v t a t

GALERIJA SLIKA VLAHE BUKOVCA

Galerija slika V. Bukovca zatvorena je (V 1975) dok se ne provedu zaštitni radovi. Budući da su kuća i zbirke u njoj proglašeni spomenikom kulture, to će Zavod za zaštitu spomenika kulture u Dubrovniku preuzeti svoj dio brige. Sredstva za zaštitne radove i uređenje. Bukovčeve kuće i galerije ne može osigurati sam Dubrovnik te se ona moraju osigurati u Republičkom fondu za

unapređivanje kulturnih djelatnosti, odnosno u Republičkoj samoupravnoj interesnoj zajednici kulture.

C e t i n j e

GALERIJA U BILJARDI

Inicijativa Saveza udruženja i društava likovnih umjetnika Jugoslavije, da se u spomen 160 godina rođenja Njegoša, osnuje, od legata artista, galerija u Biljardi na Cetinju, u kojoj bi bila izložena djela jugoslavenskih umjetnika Njegošu realizirana je tokom 1974. godine. Otvorenjem Galerije u kojoj se nalazi preko 420 umjetničkih djela od 382 autora iz svih krajeva Jugoslavije praćeno je i štampanjem reprezentativnog k a t a l o g a, izdanjem Muzeja Cetinja u kome su dani biografski i kataloški podaci za sve umjetnike-darovatelje i sa reprodukcijama izloženih djela. Predgovor napisao Stanislav Vujošević. Prijevod kataloga na francuski jezik. Glavni i odgovorni urednik kataloga S. Vujošević, urednik M. Lompar, umjetnička i grafička oprema, M. Jovičević. Galerijski postav, Milan M. Marović, Nevenka Đurić, M. Lompar. Likovno rješenje Galerije M. Jovičević.

MUZEJI CETINJE - Plavi dvorac

Likovna i primjenjena umjetnost Pribaltika, naziv je izložbe prikazane u toku I 1975. Pozivnica s jednom reprodukcijom.

Č a č a k

NARODNI MUZEJ -- ZBORNİK RADOVA NARODNOG MUZEJA, br. VI/3.

Šesti broj Zbornika muzeja sadrži 15 priloga iz svih oblasti kulturno-političke historije čačanskog kraja od 13 autora na 298 strana u tiražu od 1000 primjeraka.

Zbornik je dopunjen tabelama i fotografijama. Svi prilozii su dani u kratkim sažecima i na francuskom jeziku. Odg. urednik Milovan Vulović.

D u b r o v n i k

CENTAR ZA ZNANSTVENI RAD-POMORSKI MUZEJ JAZU

U povodu 25. obljetnice rada i 30. obljetnice oslobođenja Dubrovnika u Galeriji Božidarević je otvorena izložba "Hidroarheološka istraživanja potonulog broda u uvali Sudjuradj". XII 1974. Pozivnica.

- Izdaje Građu za pomorsku povijest Dubrovnika (izašlo 5 knjiga), a osoblje ustanove objavilo je preko 360 naučnih i stručnih radova, članaka i napisa.

- 1949. bilo je 465, a danas ima 2195 inventiranih muzej-
skih predmeta.

- Od 60 knjiga koliko je biblioteka brojila 1949. danas
se povećala na 6830 djela; posjeduje 203 duž.m. arhivalija; sve
su to iskorišćavali preko 900 naučnih radnika, publicista, stu-
denata i đaka.

- Priređeno je 10 tematskih izložba, a sudjelovalo se u
tuđim izložbama u Beogradu, Splitu, Zagrebu i u Ljubljani.

- Sudjelovalo se na međunarodnim i domaćim kongresima i
simpozijumima (Genova, Pescara, Venecija, Rim, Beograd, Zagreb,
Dubrovnik, Piran, Split itd.).

- Suradiva se sa 76 ustanova iz zemlje i 63 iz inozemstva.

- Muzej je posjetio Predsjednik Republike Tito, te 710280
evidentiranih posjetilaca, pa predsjednici Austrije, Njemačke
DR, Egipta, Indije, Poljske, Rumunjske, suvereni Grčke, Belgije,
Nizozemske, V.Britanije, Perzije, te mnoge najpoznatije ličnosti
diplomatsko-političkog života evropskih i vanevropskih zemalja.

- Poslovno se surađuje sa pomorskim, turističkim, ugosti-
teljskim, filmskim i izdavačkim organizacijama; na osnovi toga
poslovanja oko 35% sveukupnih rashoda ustanove pokriva se iz pri-
hoda vlastite djelatnosti.

H l e b i n e

GALERIJA HLEBINE

Izložba 67 slika, skica, studija i crteža, Josipa T u r k o v i ć a, prikazana je u povodu 20.godišnjice prvog javnog nastupa slikara i pod pokroviteljstvom "Podravke" od 8.XII 1974.-
- 10.I 75. K a t a l o g uredio prof Dragutin Feletar. Predgo-
vor "Slikarstvo Josipa Turkovića" napisao dr Vinko Zlamalik. Pos-
tav izložbe, Josip Fluksi, akad. kipar. Pozivnica.

- Prigodom međunarodne godine žena i proslave 8. marta, Galerija je i ove godine ustupila svoj izložbeni prostor isklju-
čivo ženi priređivanjem izložbe "Žene narodni stvaraoči". Izla-
galo je 30 slikarica 52 rada, uglavnom ulje na staklu, i 5 kipa-
rica 19 skulptura rađenih u drvu i pečenoj glini. Izložba je dopu-
njena katalogom u izdanju Muzeja Koprivnice s predgovorom prof F.
Horvatića i kataloškim podacima izlagača. Izložba je bila otvore-
na 2 mjeseca (III i IV 1975.). Pozivnica. Plakat.

H v a r

Centar za zaštitu kulturne baštine općine Hvar, n.3/I 1975. 36
strana. Urednik dr Niko Duboković-Nadalini

Centar je izdao B i l t e n o stanju spomenika u kome
je objelodanio inventar fondova kojima Centar raspolaže -- u na-
dopunu svojih štampanih inventara iz 1955, 1957, 1958. i drugih
da posluže, kako se u uvodu ističe--samom Centru, njegovim surad-
nicima i ostalima. Ovaj broj je posvećen slijedećim inventarima:

I Malih fondova Centra
II Dokumentaciji Centra
III Spisima iz Francuske ere u Državnom arhivu u Zadru.

Drugi svezak "Hrvatskog zbornika", 1974.

Iako je zapravo krenuo tek nedavno, lani, ovaj je zbornik kvalitetom priloga i uopće svojom jasno definiranom fizionomijom zauzeo istaknuto mjesto u nizu naših zbornika i almanaha. Pokrenula ga je, da se prisjetimo, grupa hrvatskih entuzijasta na čelu s Milanom Dorotkom, i već prvim brojem predstavila vrijedan mozaik priloga posvećenih njihovu otočkom zavičaju.

Nedavno se (s vrlo malim zakašnjenjem) pojavio već i drugi svezak ove publikacije posvećen većim dijelom 460. obljetnici pučkog ustanka na Hvaru s nizom radova s brojnim novim podacima o tom važnom događaju najvećeg otoka (i ne samo njega) srednje Dalmacije.

Tu je na prvom mjestu rad Ive Kasandrića u kojem autor analizira stanje privrede i namiranja stanovništva na otoku, ističući podređen položaj seljaka, ribara, pomoraca i ostalih vis-a-vis plemića. Važna je autorova postavka da je ustanak poveo srednji sloj pučanstva, koji je uspio potaknuti težake i namjamne radnike, pa se na osnovi toga, može zaključiti da taj ustanak bio opći ustanak svih slojeva. Niko Duboković govori o selima Pitve i Vrbanju i njihovim lukama Jelsi i Vrboskoj, dakle mjestima koja su najviše bila zahvaćena ustankom. Vrijedan je i rad Luke Dančevića u kojemu se analizira kronika Marina Sanuda i neke druge sačuvane isprave toga vremena, a također i rad Mladena Nikolancija s nekim novim dokumentima o ustanku te Bibliografija o pučkom ustanku Matije Ivanića Nikše Petrića. Ostali prilozima tog razdjela su iz pera Tonka Novaka, Antuna Cvitanića i Josipa Kirigina.

Spomenuti treba, odnosno pohvaliti redakciju što je, uz literarni tekst J. Kirigina, u svezak uvrstila i neke poetske evokacije hvarskog ustanka (stihovi J. Kaštelana, M. Franičevića i P. Ljubića), a hvalevrijedna je bila i ideja da se svezak ilustrira reprodukcijama slika V. Parača posvećenih tom velikom događaju.

U poglavlju "Revolucionarne tradicije i NOB" susrećemo (kao što se može, uostalom, zaključiti već po naslovu) više vrijednih priloga posvećenih najnovijem revolucionarnom razdoblju tog otoka koje su napisali Sibe Kvesić, Ante Vojković, Andrija Pavičić, Frano Radovančić, Ljubo Barbarić, Nikola Anić, Ratko Franković i Miro Ćurin.

Slijedi poglavlje "Prirodoslovna, demografska i privredna istraživanja" (autori priloga Vice Zaninović, Kruno Prijatelj, Slobodan P. Novak, Milan Dorotka i Mirko Prelas).

Na kraju susrećemo još "Kroniku kulturnih zbivanja na otoku Hvaru u toku 1974" s par kraćih bilježaka.

Sve u svemu, vrlo zanimljiv i vrijedan svezak.

Z. Mužinić

I l o k

CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE -- Dom kulture

Izložba goblena posvećena Međunarodnoj godini žena i Prazniku rada 1. maju, u postavi Mate Batorovića, kustosa Muzeja Ilok, prikazana je od 26.IV-4.V 1975. K a t a l o g sa popisom izlagača i djela.

DOM KULTURE

U povodu 30.godišnjice rada KUD "Maksim Gorki" Borovo-li-kovne sekcije, priređena je III kolektivna izložba slika i gra-fika i skulptura, od 7-12.II 1975. K a t a l o g s predgovorom i popisom radova.

K a r l o v a c

GRADSKI MUZEJ

Izložba slika, Petra G r g e c a, pripremljena u povodu 30-godišnjice oslobođenja Karlovca, prikazana je od 6-18.V 1975. K a t a l o g u izdanju muzeja s predgovorom Skutari Petra, 4 reprodukcije i kataloškim podacima. Postav izložbe, plakat i ka-talog, P.Skutari. Pozivnica.

K r a g u j e v a c

MEMORIJALNI MUZEJ SVETOZARA MARKOVIĆA

Kuća u kojoj je Svetozar Marković proveo posljednje dvije godine života, u Kragujevcu, biće adaptirana i pretvorena u memo-rijalni muzej, Povodom stogodišnjice smrti svoga velikog sugrađa-nina, Kragujevčani će ove godine, u njegovu čast organizirati i niz prigodnih manifestacija, I 1975.

K r a n j

GORENJSKI MUZEJ -

Izložba "Gorenjska industrija 1945-1975", pripremljena je u čast 30-godišnjice oslobođenja i 25-godišnjice radničkog samo-upravljanja. Informativni k a t a l o g izdanje muzeja s poda-cima o gorenjskoj industriji, Nade Bizjak i jednom reprodukcijom. V 1975.

GORENJSKI MUZEJ - Galerija v mestni hiši

Gorenjski muzej e suradnjom s Narodnim muzejom iz Ljubljane otvorio izložbu naslova "K zametkov slovenske kulture". I 1975. Pozivnica.

- Izložba akad.slikara, Janeza K o v a č i č a, prikazana je od 12.III-10.IV 1975. K a t a l o g u izd. Gorenjskog muzeja uredio J.Kovačić. Uvodni tekst, Franc Zalar i Andrej Pavlovec. 5 crnobijelih i jedna kolor reprodukcija. Pozivnica.

- Izložba "Likovna prizna devanja na Primorskem 1975" prikazana je od 11-27.IV 1975. Pozivnica.

- Samostalna izložba, Henrika M a r c h e l a, slikara iz Kranja, prikazana je od 28.IV-29.V 1975. Pozivnica - k a t a l o g s predgovorom Cene Avguštin, kratkim biografskim podacima i jednom reprodukcijom.

GORENJSKI MUZEJ - Galerija v Prešernovi hiši

Izložba portreta, slovenskih pjesnika i pisaca, rad akad. slikara Božidara J a k c a, prikazana je od 26.XI 1974-8.I 1975. K a t a l o g u izdanju Muzeja s predgovorom Luc Menašea i kataloškim popisom 36 portreta. 1 crnobijela reprodukcija.

- Suradnjom sa Narodnim muzejem iz Ljubljane u počast 126 godišnjice smrti dr Franceta Prešerna, otvorena je izložba "Kraji v Prešernovom času". II 1975. Pozivnica.

- Izložba radova, poljske umjetnice Ewe Wasikiewicz-Wolnicke, prikazana je od 12.III-10.IV 1975. Slikarka je u Sloveniji bila gost Groharjeve slikarske kolonije 1974. godine u Skofjoj Loki. K a t a l o g izdanje muzeja s predgovorom A. Pavlovca, podacima o izložbama i jednom reprodukcijom.

- Izložba novih radova, Nejca S l a p a r a, prikazana je od 11-27.IV 1975. Uz izložbu je štampan informativni k a t a l o g izdanje muzeja s predgovorom A. Pavlovca, biografskim podacima i 1 reprodukcijom.

- Izložba slika, Borisa L a v r i č a, slovenskog izvornog umjetnika, prikazana je od 28.IV-29.V 1975. Pozivnica- k a t a l o g s predgovorom Cene Avguštin, biografskim podacima i jednom crnobijelom reprodukcijom.

K r a p i n a

GALERIJA HUŠNJAKOVO - na Nalazištu pračovjeka

U vremenu od 18.X 1974.-9.I 1975. u galeriji Hušnjakovo održano je 5 izložbi.

Izložba slika Milivoja Miladinovića i Milorada Kalezića likovnih amatera iz Beograda, članova Likovnog kluba PKB i RU "Dj.Salaj" održana je od 18.XI-31.XI 1974. Slikari su se predstavili sa 30 ulja na platnu. Katalog-pozivnica s biografskim podacima i kataloškim popisom likovnih djela.

8.XI-21.XI 1974. održana je samostalna izložba slika-skulptura akad.kipara Mihaela Stebiha, koji je izložio 19 slika iz ciklusa "Likovni haiku" i 18 slika iz ciklusa "Dominacija kugli" i skulpture "Ženski akt", "Autoportret" /Don Kihot od Medjimurja/ i "Gutenberg". Uz otvaranje izložbe održan je Recital kajkavske

poezije pjesnika Ivice Jembriha nagrađenog za najbolji tekst na festivalu "KRAPINA 74". Pjesme i popievke recitirao je sam autor uz gosta večeri Nadu Klačterku. Plakat. Pozivnica sa biografskim podacima i 1 reprodukcijom.

IV samostalna izložba slika akad. slikara Milana BOGOJEVIĆA održana je od 22.XI-5.XII 1974. Slikar je izložio 18 ulja na platnu apstraktnog sadržaja, Plakat. Pozivnica. Katalog sa biografskim podacima i predgovorom Željka Sabola.

6.XII-19.XII 1974. održana je VI samostalna izložba slika Ivana-Ice Blaženića, člana "Grupe 69". Izloženo je 20 ulja na platnu i to 8 pejzaža, 7 mrtvih priroda i 5 portreta. Uz otvaranje izložbe održano je veće šansona gosta večeri Ivice Percla. Pozivnica s biografskim podacima Matije Pokrivke.

9.samostalna izložba slika akad.slikarice Zorice TURKALJ održana je od 20.XII 1974.-9.I 1975. Slikarica se predstavila sa 10 portreta, 4 kompozicije i 8 ulja na platnu na temu cvijeća. Pozivnica s predgovorom Josipa Škunce i Marte Smiljanić, biografskim podacima, te 1 reprodukcijom.

- Galerija Hušnjakovo i 1975. godinu započela je bogatom galerijskom djelatnošću.

Izložba slika, kipova i crteža Damira JELINEKA, Drage SMINDEROVCA i Mladena VUKELIĆA-MORA održana je od 10-23.I 1975. Jelinek je izložio 10 slika u tehnici ulja pod staklom sa motivima iz Primorja, Sminderovac se predstavio sa 6 kipova od tučenog bakra, a Vukelić sa 10 crteža. Kao gost izložbe Viki Jelinek izložila je 2 slike ulje pod staklom. Sva trojica izlagača su članovi Društva naivnih umjetnika Hrvatske, "Grupe 69" i Vinodolskog skupa izvornih umjetnika. Izložbu je otvorio prof.dr.Antun Bauer, direktor Muzejskog dokumentacionog centra u Zagrebu. Katalog pozivnica s biografskim podacima, kataloškim popisom slika i popisom dosadašnjih samostalnih i važnijih skupnih izložbi, te nagrade.

24.I-6.II 1975. održana je izložba slika i crteža Slavka PERŠIĆA, slikara amatera, člana grupe "10lipanj" iz Velike Gorice. Izloženo je 11 ulja na platnu, 6 akvarela i 10 crteža u raznim tehnikama (kem. olovka, tuš, drvena boja). Katalog-pozivnica s biografskim podacima i kataloškim popisom slika i 1 crnobijelom reprodukcijom crteža.

7.II-27.II 1975. prikazana je izložba portret karikatura Rudija STIPKOVIĆA, karikaturista Sportskih novosti, koji je izložio oko 200 karikatura ne samo sportaša već i poznatih osoba iz našeg društveno-političkog, kulturnog i zabavnog života. Za portret Predsjednika Tita s golubom mira u ruci, Stipković je dobio treću nagradu na izložbi u Montrealu 1970 godine (u konkurenciji najvećih svjetskih majstora karikature). Izložbu je otvorio pred velikim brojem uzvanika glavni i odgovorni urednik Sportskih novosti Zvone Mornar. Pozivnica.

U čast dana žena od 28.II-13.III 1975. održana je osma samostalna izložba slika Željka HRUSTA, dekoratera i aranžera "Generalturista". Izloženo je 26 slika u tehnici ulja, tempera i akvarela. Motivi su njegovih slika more, ribe, maslinjaci i cvijeće. Pred oko 100 uzvanika izložbu je otvorio prof. Bogdan Lasić, direktor

Muzeja revolucije u Zagrebu, a zatim je izveden recital poezije zagrebačkih studenata: Vladimira Poljanca, Dubravke Cimperšak uz Pratinju gitare Predraga Radulovića. Osim toga slikar je na otvorenju izložbe poklonio svoje djelo "Cvijeće" Kati Herceg - ženi prvoborcu iz Zagorja. Pozivnica s biografskim podacima i popisom dosadašnjih samostalnih izložbi.

14.-27.III 1975. održana je deveta samostalna izložba slika Emila KOSA iz Zagreba. Izloženo je 25 ulja na platnu i papiru i to pejzaži Istre i Primorja. Kos je boravio nekoliko godina u Rimu i 1969.g. dodjeljuje mu Evropski centar za kulturu diplomu "Grand prix" (Trofeo Duca di Roma). Pozivnica s biografskim podacima i predgovorima Dina Menichini iz Udina i Grazie Macri Vertovec iz Gorice, te popisom samostalnih i kolektivnih izložbi u zemlji i inozemstvu i 1 reprodukcijom.

Grafike i crteži Mirjane ZAJEC, akad.slikarice-grafičarke prikazani su od 28.III-10.IV 1975. Izloženo je 7 monotipija, 10 crteža, 4 skice za grafički list, 9 bakropisa-akvatinta u boji (diplomski rad). Katalog pozivnica s predgovorom autorice, biografskim podacima i kataloškim popisom izloženih djela. Plakat.

11.4.-24.4.1975. održana je samostalna izložba slika i crteža akad.slikara Predraga PURIĆA, koji je izložio 14 portreta-ulje na platnu, 2 slike ulje na platnu većeg formata i 3 crteža. Izložbu je otvorila prof.Elena Cvetkova, likovni kritičar Večernjeg lista. Izložbu je postavio Željko Töpfer. Pozivnica s predgovorom B.Glumca i 2 crno bijele reprodukcije.Plakat.

IVES-IVO REŽEK, akad.slikar izlagao je od 25.4.-8.5.75. satiričku grafiku nastalu 1934 i 1935 godine. Prof.Režek prikazao je 30 crteža-karikatura, a uz svaku reprodukciju u boji izašlu u satiričkom listu Kopriive. Izložbu je otvorio književnik Boro Pavlović, a postavio Željko Töpfer. Pozivnica.

Samostalna izložba slika Ivana PEJAKOVIĆA posvećena trideset-godišnjici oslobođenja Krapine održana je od 9.-22.5.1975. Izloženo je 20 akvarela Krapine nastalih između 1950 i 1955. godine, 11 akvarela na temu cvijeća i 4 povelje. Pozivnica s predgovorom autora i biografskim podacima. Plakat.

VII samostalna izložba slika akad.slikarice Đurđene Zaluški Haramija održana je od 23.V-5.VI 1975. Slikarica se predstavila sa ciklusom pejzaža ravničarskih krajeva i to sa 23 slike ulje na platnu i 6 crteža. Katalog pozivnica s biografskim podacima, kataloškim popisom slika i popisom dosadašnjih samostalnih i skupnih izložbi, i predgovorom prof.Juraja Baldanija. Plakat.

Samostalna izložba slika Naranđa Branka, slikara amatera iz Čakovca prikazana je od 6.6.-26.6.1975. Izložene su 33 likovno grafičke kompozicije, rađene tušom u boji i kombiniranoj tehnici sa vitražnim bojama i akvarelom. Uz otvorenje izložbe održan je recital Božice Jelušić. Pozivnica s predgovorom Jarmile Naranđe i 2 crno bijele reprodukcije crteža. Plakat-linorez.

Željko Töpfer

Križevci

GALERIJA LIKOVNIH RADOVA

Izložba slika, gvaševa i tempera, akad.slikarice Vesne Šojati, skulptura te crteža, akad. kipara Hrvoja Bošnjaka, prikazana je od 28.II-14.III 1975. Katalog izd. Gradskog muzeja Križevci s predgovorom Zrinke Jurčić, kataloškim i biografskim te bibliografskim podacima i nizom reprodukcija. Postav izložbe V. Sojat i H. Bošnjak. Pozivnica. Plakat.

GRADSKI MUZEJ - Likovna galerija

Izložba 20 slika (ulje na staklu), Dragutina Oraka, iz razdoblja od 1971-75. godine, prikazana je od 5-12.IV 1975. u postavi Vlade Srimšeka. Katalog izd. Gradskog muzeja s predgovorom Josipa Skunce, biografskim i kataloškim podacima i dvije kolor reprodukcije. Pozivnica.

Koper

POKRAJINSKI MUZEJ KOPER

U povodu tridesete godišnjice oslobođenja postavljena je izložba "Osvoboditev Slovenskega primorja in Istre". IV 1975. Pozivnica.

SLOVENSKO ARHEOLOŠKO DRUŠTVO

Izložba "K zametkov slovenske kulture", arheološke građe, koja je prvi puta izložena javnosti, sabrana je iz područja karantansko-ketlaškog kulturnog kruga (VIII-XI st.). Izložba je bila muzeološka dopuna Međunarodnom simpoziju, koji je, o tom kulturnom krugu, organiziralo Slovensko arheološko društvo od 29.IX-2.X 1974. u Kopru. Arheološku građu za izložbu pripremili su brojni slovenski i austrijski muzeji. Katalog s opširnim kataloškim podacima izloženih 394 predmeta i 22 crteža, izdalo je Slovensko arheološko društvo.

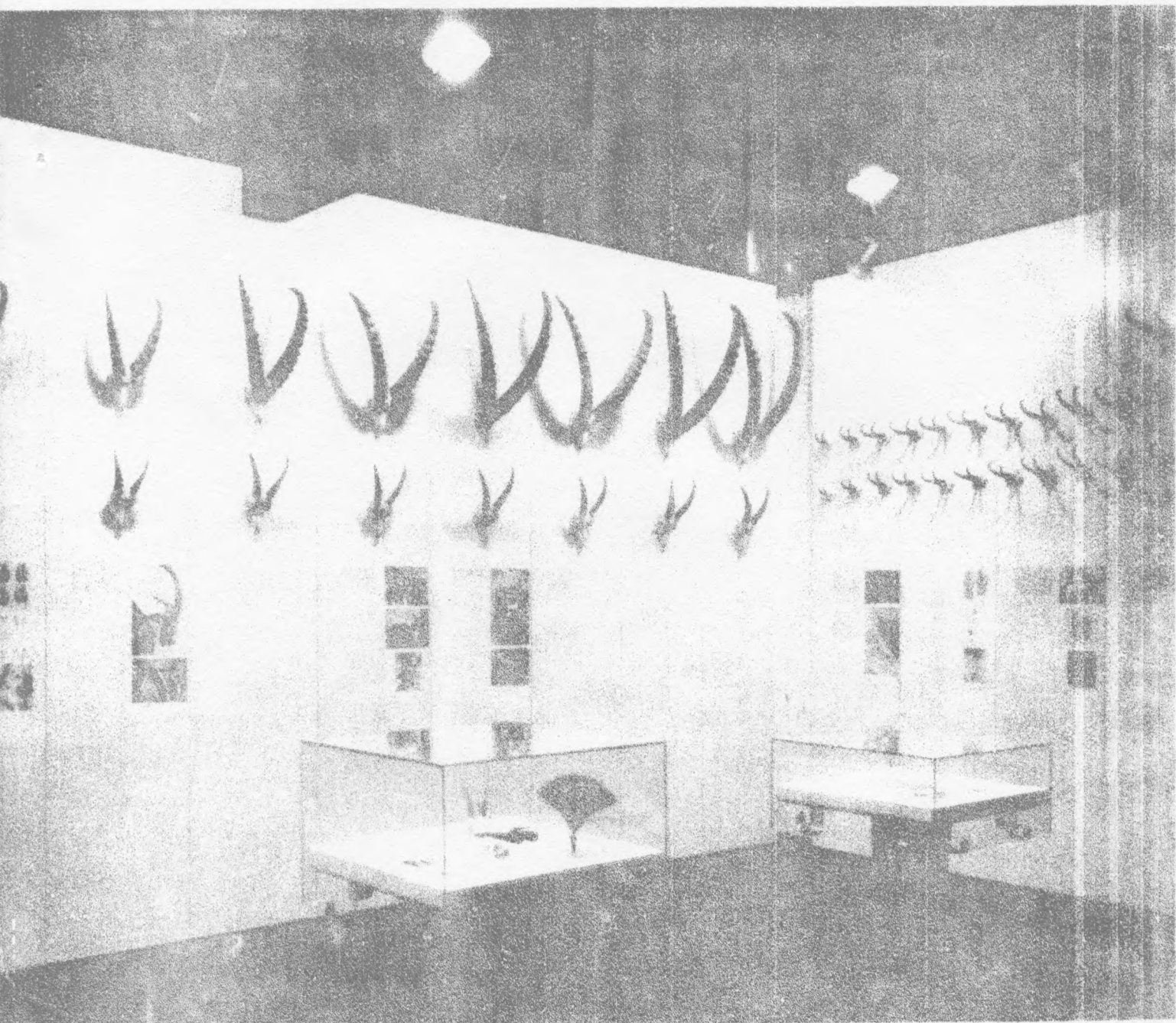
Kostanjevica na Krki

GALERIJA "BOŽIDAR JAKAC"

Stalna zbirka u Kostanjevičkom gradu otvorena je 21.XII 1974. Skupa je galerija radova Jože Gorjupa, Božidara Jakca i Toneta Kralja. Osnovni fondus galeriji dala je "Gorjupova umetniška zapuščina". Katalog je izdao Koordinacijski odbor za postav galerije u Kostanjevičkom gradu. Urednik i autor predgovora Lado Šmrekar. U svakom slikaru dan je u katalogu prigodan esej o J.Gorjupu, dr France Stele, o B.Jakcu, Melita Stele a o T. Kralju dr Stane Mikuž. Katalog je ilustriran sa tri reprodukcije.

tehniški
muzej
slovenije

- 4.30 godina slobodnog Leskovca, u saradnji sa SO Leskovac
5. Samostalna izložba Riste Takova, slikara iz Skopja
6. Fauna i flora u vodenoj sredini, u saradnji sa Prirodnjačkim muzejom iz Beograda
7. Izložba slika naivnih slikarki iz Uzdina
8. Samostalna izložba Dušana Ljubojevića iz Beograda

Narodni muzej u Leskovcu ima i vrlo bogatu izdavačku delatnost.

"Leskovački zbornik" izlazi kao godišnjak narodnog muzeja. Do sada je izašlo četrnaest brojeva. Do kraja 1975. godine izaći će iz štampe i 15. broj. "Leskovački zbornik ima veliki broj saradnika, naših poznatih naučnika iz Beograda, Niša, Skoplja, Sarajeva, Novo Sada i Leskovca.

Pored "Leskovačkog zbornika", Muzej u Leskovcu ima još i Biblioteku narodnog muzeja za svoja povremena izdanja i "Biblioteku radničkog pokreta i socijalističke revolucije".

U toku 1974. godine u biblioteci "Radnički pokret i socijalistička revolucija" izdat "Leskovački NOP odred". Autor je mr Stojan Nikolić.

1974. godine Narodni muzej u Leskovcu je uradio stalnu izložbu za SO Bojnik u "Spomen domu" na Radanu. Izložba daje presek narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije u Leskovačkom kraju od 1941-1945. godine.

Ove godine Muzej će sklopiti ugovor sa SO Vlasotince za izradu koncepcije i sinopsisa stalne postavke u staroj opštinskoj zgradi u Vlasotincu. Adaptacija zgrade je gotova. Tu bi se dao presek celokupne istorije, od najstarijih perioda do 1945. Vlasotinca i njegove bliže okoline.

L u k o v d o l

Muzej revolucije naroda Hrvatske i Zavod za književnost i teatrologiju Jugoslavenske akademije postavili su Memorijalni muzej Ivana Gorana Kovačića, koji je 8.VI 75. otvoren u okviru programa ovogodišnjeg "Goranova proljeća". Pozivnica.

L j u b l j a n a

MODERNA GALERIJA

Pod pokroviteljstvom predsjednika Tita, 6.VI 1975. otvoren je 11. međunarodni bijenale grafike, velika svjetska smotra te umjetnosti, koja slavi ove godine 20-godišnjicu postojanja i djelovanja. U prostorijama galerije izloženo je 1 200 djela od 435 autora iz pedesetak zemalja. Novina ovogodišnje priredbe jest takozvani paviljon "Umjetnik-kritičar", gdje su izložena djela umjetnika koja je po jedan pozvani kritičar iz svake zemlje ocijenio kao

posebno nova ili karakteristična za tu zemlju. Pored osnovne smotre grafike organizirana je i posebna izložba djela prvih dobitnika nagrade s prošlih bijenala grafike, kao i izložba "partizanske grafike". Na Bijenalu je radio i posebni međunarodni žiri koji je dodjelio jednu prvu, dvije druge i nekoliko otkupnih nagrada. VI 1975.

NARODNA GALERIJA

Izložba "Češko slikarstvo 19. in začetka 20. stoletja" iz fundusa Narodni galerije Praha, prikazana je u toku IV i V 1975. Pozivnica s jednom reprodukcijom.

NARODNI MUZEJ Razstavišče Arkade

Izložba "Pivsko posodje skozi stoletja", prikazana je u toku I i II mjeseca 1975. Pozivnica s reprodukcijom.

NARODNI MUZEJ

"Umetnost stečkov", naslov je izložbe koju je kolektiv muzeja odabrao iz fundusa Zemaljskog muzeja Sarajevo. Prvo gostovanje Zemaljskog muzeja u Sloveniji poklapa se s 30.godišnjicom oslobođenja. Prikazana je od 8.V-10.VI 1975. Pozivnica.

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Izložba "Naš ptičji svet" prikazana je tokom XII 1974. Pozivnica.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Povodom praznika 30.godišnjice oslobođenja muzej je postavio tri izložbe: Les in človek, izložba kojom gostuje Etnografski muzej iz Zagreba, IV 75. 25.IV 75. otvoren je i obnovljeni muzejski postav a istog dana je u muzeju grad Goričane pri Medvodah otvorena izložba Z žlico po svetu (Azija, Afrika). 7.V 75. u prostorijama Slovenskog etnografskog muzeja otvorena je izložba Sa vinjsko splavarstvo. Pozivnica.

SLOVENSKI GLEDALIŠKI MUZEJ

DOKUMENTI Slovenskog gledališkog muzeja, knjiga X, sv.23 24,1974. Odg.urednik D.Moravec. 120 str. sa reprodukcijama. Kratki sadržaji na francuskom jeziku.

Najnoviji dvobroj Dokumentata donosi priloge raspoređene u tri grupe: Clanci i rasprave S.Batušić, Tri slovenske uprizoritve v Zagrebu; B.Kreft, Osobenost Antona T.Linharta; M.Mahnič, Rade Pregarc v Mariboru, 1927-1929; Pánek Jaroslav, Pisma Frana Govekarja čehom; S.Smiljan, Niko Stritof. U prilogu Zapisi i dokumentacija nalaze se tekstovi o Vekoslavu Janku i Cirilu Debevecu te Novo gradivo o začetkih mariborskega gledališča. Na kraju knjige dat je pregled o radu SGM u 1973. godini i Srednjoročni radni nacrt SGM.

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ

U počast 30 godišnjice oslobođenja kolektiv Slovenskega šolskega muzeja je pripremio izložbu "Partizansko šolstvo na Slovenskem". Izložba je pripremljena kao putujuća. da bi se nje mim gradivom upoznalo što više krajeva. K a t a l o g u izda nju SSM s uvodom Slavice Pavlič. IV 1975.

U čast 30. godišnjice oslobođenja Muzej je postavio iz ložbu naslova "Še pomnite tovariši?" (Delovanje mladih na parti zanskih šolah med NOB). Izložba je prikazala organizirano djelo vanje pionirske i omladinske organizacije na partizanskim školama u NOB. Iscrpan k a t a l o g na 41 str. i sa brojnim reprodukcijama u izd. SSM uredila Slavica Pavlič, direktor SSM. Stručna obrada izložbe, Gvido Stres, kustos arhiva. Pri tehničkoj postavi izložbe sudjelovao je Anton Demšar, akad. kipar. Pozivnica. V 1975.

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE

SLOVENSKI LOVSKI MUZEJ

10. maja 1975 bomo v Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri odprli povsem na novo zasnovan in postavljen lovski oddelek, ki pa smo mu zaradi njegovega obsega, sodobne ureditve, predvsem pa zaradi strokovno prečiščenosti upravičeno naredili naziv Slovenski lovski muzej.

Da pa lahko pravilno ovrednotimo da kulturni dogodek za našo republiko, moramo vendarle navesti nekaj podatkov o dolgi poti in naporih, ki smo jih morali prestati, da smo dosegli zastavljeni cilj.

Lov je bila vse do osvoboditve dejavnost, ki je bila nepo sredno povezana z gozdarstvom in lesarstvom. Gozdar je bil vedno tudi lovec, in ta miselnost se je zracalila tudi še leta 1949, ko je inštitut za gozdarstvo in lesarstvo priredil občasno razstavo in v njej, razumljivo, prikazal tudi nekaj lovne divjadi, lovnih naprav, pasti in orožja. Ta skromna razstava pa je bila zametek gozdarskega, lesarskega in lovskega muzeja in obenem leta 1953 tudi prva stalna muzejska zbirka Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri. To dediščino je Tehniški muzej Slovenije pričel resneje urejevati, in sčasoma smo iz zbirke v dveh prostorih vsi ostali prostori v gradu so bili zasedeni s stanovanjskimi najemniki postavili tri ločene oddelke gozdarskega, lesarskega in lovskega in to v dvanajstih prosotorih. Pri teh ureditvi je imel lovski oddelek 3 prostore, med njimi tudi veliko dioramo slovenske lovne divjadi, ki pa je bila brez razmejnitve biotopov in zato z ekološkega vidika povsem nenaravna. Kaj kmalu smo spoznali, da ureditev lovskega muzeja ne ustreza sodobnim muzeološkim načelom. Pripravili smo novo zasnovo, strokovno trdnejšo, zato pa tudi muzeološko zahtevnejšo. Vendar tako zastavljenega programa naš muzej sam brez družbene podpore nikakor ne bi mogel izpeljati. Zagotovitev zadostnih sredstev je bil pogoj, brez katerega nismo mogli pričeti večjih preureditvenih del, in prav zato smo iskali nove oblike sodelovanja, preko meja kulturne sfere.

Lovska zveza Slovenije je kmalu spoznala, da lahko v sodelovanju z našim muzejem doseže dvojni cilj: reši problem že več let načrtovanega, vendar nikoli pričetega lovskega muzeja, ter podpre muzejsko inštitucijo, ki je voljna postaviti lovski muzej, če le dobi zadostno moralno in materialno podporo. Lovska zveza Slovenije

je zato leta 1965 prevzela patronat nad lovskim oddelkom Tehniškega muzeja Slovenije. Leta 1966 smo predložili ureditveni načrt za novi lovski muzej in upravni odbor Lovske zveze Slovenije ga je v celoti potrdil. Leta 1970 pa smo pričeli z deli po sprejetem načrtu.

O odnosu med Lovsko zvezo Slovenije in Tehniškim muzejem Slovenije namerno poročamo bolj obširno zato, ker smo že pred desetimi leti pričeli uvajati načelo svobodne menjave dela, tako da se je izredno dobro organizirana in številna lovška organizacija (danes ima 16.000 članov) po demokratični poti odločila, da sodeluje z muzejem za doseg skupnega cilja, brez vprašanj o lastnini, zaslugah in podobnih kočljivih pogojih sodelovanja, ki so večkrat vzrok za nesoglasja. Prav tako je tudi muzej z vsemi svojimi strokovnimi in tehničnimi zmogljivostmi sodeloval nepretrgano vsa leta do danes. Zato lahko trdimo, da bi sodelovanje med Lovsko zvezo Slovenije in Tehniškim muzejem Slovenije lahko marsikomu služilo za zgled, in verjetno bi dosegli znatno večje uspehe na področju kulturne dejavnosti, če bi se tudi pri drugih, podobnih primerih, dogovorili za takšno prijateljsko sodelovanje.

Zasnova novega lovskega muzeja je bila naslednja: vsako lovno divjad, ki živi na slovenskih tleh in ki jo bomo lahko z ozirom na razpoložljive prostore pokazali, bomo predstavili iz vseh vidikov. Z dermoplastiko v karakterističnem biotopu ter z vsemi ostalimi podatki, ki lahko to divjad predstavijo: kot del naše žive narave in kot lovno divjad. Skratka, gre za popolno in formacijo o živali, ki mora zadoščati tako strokovno podkovanemu lovcu, kot tudi nelovcu, predvsem zato, da mu predstavi lovstvo kot je danes in da morebiti popravi večkrat zmotno in krivično gledanje na to dejavnost. Lovstvu smo namenili v Bistri 22 prostorov z okoli 600 m² razstavne površine in to del zahodnega in celotno severno krilo gradu. Vse prostore pa smo morali v celoti preurediti. Povedati je treba, da je v tem delu gradu čivelo 10 stanovanjskih najemnikov, ki smo jih morali izseliti, jim pripraviti druga stanovanja, da smo morali večino prostorov prezidati, porušiti stene, rekonstruirati lesene stropne, urediti sodobno električno inštalacijo, skratka, trudili smo se, da smo iz neustreznih, zastarelih stanovanjskih prostorov uredili sprejemljive muzejske razstavne prostore.

Posebno poglavje je bila tudi razstavna oprema, saj je vsebinska zasnova vsakega razstavnega prostora terjala večkrat prav nasprotujoče rešitve. Teoretični del na stenskih panojih, zidne ali samostoječe vitrine ter diorame, so zahtevale različne rešitve tako glede svetlobe, zračenja, dostopnosti itd. in vendar je morala celotna ureditev nakazovati enoten oblikovni izraz. Zato smo to reševali najpreje v maketah, kasneje pa v poskusnem prostoru, kjer smo nekatere elemente opreme tudi po trikrat menjali, dokler nismo sprejeli najboljše rešitve.

Ni bilo tudi najlažje z eksponati. Pri nabavi manjkajočih dermoplastik so nam pomagala gojitvena lovišča, nekatere lovske družine in celo iz tujine (Parco nazionale iz Gran Paradisa nam je poklonil kolekcijo kozorogovih trofej in nekaj dermoplastik). Predsednik republike maršal Tito pa nam je prispeval vse kar smo potrebovali za prikaz muflona in damjaka. Tudi muzejski zavodi so storili svoje: prispevali so predvsem lovsko orožje in tudi nekatere likovne eksponate skratka vse kar so imeli "lovskega" in kar ni bilo že vključeno v njihove zbirke.

Velja omeniti tudi sprejetje posebnega zakona, ki odslej prepoveduje odnašati lovske trofeje izjemno visokih ocen, ker jih uvrščamo med nacionalne spomenike. Tako je bil onemogočen izvoz trofeje medveda, svetovnega prvaka, ki ga je na Snežniku uplenil tuj državljan. Lovec je dobil povrnjene vse stroške, trofeja pa je ostala pri nas v muzeju.

Žal v obstoječih prostorih nismo mogli prikazati prav vseh živali, ki bi jih želeli. Izgleda, da bomo morali sedanji lovski muzej še širiti, da bo zbirka res popolna. Vendar tudi tak muzej, kot ga sedaj predajamo javnosti, ne bo imel primerjave daleč naokoli in je lahko v ponos slovenski lovski organizaciji in celotni kulturi v naši republiki.

Naj sklenemo našo informacijo z ugotovitvijo, da Bistra z novim lovskim muzejem zopet pridobiva na veljavi in da je upravičena naša težnja, da postane grad z neposrednim okoljem zaščiten področje. Ne oziraje se na številne druge zbirke, ki so tam nameščene in ki so po obsegu in vsebini nacionalnega pomena, je že sam grad gotovo eden pomembnejših kulturno zgodovinskih objektov lju bljanske regije. In če k temu dodamo še grajski park, gozd, že urejeno in lani odprto gozdno učno pot, načrtovani oddelek kmetijske mehanizacije in ne nazadnje veliko oboro jelenov, ki je v pripravi, postane pomen Bistre vse bolj viden in terja ustrezno obravnavo v urbanističnem načrtovanju kot prvorazredni kulturno zgodovinski kompleks.

Marjan Vidmar

ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO SR SLOVENIJE

Varstvo spomenikov XVII XIX, 1971 1973 (1974) 1, izd. Zavod za spomeniško varstvo SR Slovenije, glavni i odg.urednik dr Iva Mikl Curk. 248 strana (slovenski,engleski), 169 slika, crteža, tabela.

Trobroj časopisa za teoriju i praksu zaštite spomenika donosi veći broj priloga o dokumentaciji arheoloških iskapanja I. Mikl Curk, O strokovnom srećanju "Arheološko izkopavanje" januarja 1973; V. Sribar, Ob dokumentaciji arheološkega odkrivanja freisin šega trga Otok pri Dobravi Gutenwerth; T.Bregant, O kompleksnem preučavanju kulture Ljubljanskega barja; S.Gabrovec, Naselbinska izkopavanja v Stični (Metoda izkopavanj); P.Petru, Terenska arheološka dokumentacija risbe in opisi; A.Valič. Arheološka dokumentacija pri izkopavanjih staroslovan skoga grobišča v Kranju; D.Vrsa lović, Podmorska arheološka istraživanja metode rada i obrada do kumentacione gradje u SR Hrvatskoj.

U rubrici Razprave nalaze se dva članka, M.Slabe, Nekaj pri pomb k prezentaciji nepremičnih arheoloških spomenikov; I.Mikl Curk, Posebnosti rimskega municipija na naših tleh; P.Petru, Blejski otok urejen. Vrlo opsežan je i prilog Konzervatorska poročila, u kojem se donosi pregled arheoloških iskapanja u Sloveniji od 1971 1973. Svi članci su raspoređeni po UDK sistemu i za svaki je dan sažetak na engleskom i slovenskom jeziku.

M a r i b o r

RAZGIBANA RAZSTAVNA DEJAVNOST MUZEJA NO MARIBOR

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je muzej narodne osvoboditve v Mariboru pripravil že pet otvoritev razstav. S to živahno razstavno dejavnostjo se je muzej uspešno vključil v proslave 30-letnice osvoboditve in prireditve ob letošnjem občinskem prazniku. Najprej je bila februarja, ob 30-letnici frankolovskega zločina in ob občinskem prazniku v Slovenskih Konjicah, odprta razstava Talci 1941-1945 na slovenskem Štajerskem. To je bila že dvajseta postavitve te razstave, ki si jo je doslej ogledalo že preko 82.000 obiskovalcev. Marca in aprila je muzej gostoval v Slovenj Gradcu in v Vuzenici z razstavo Zidanškova (Fohorska) brigada, v drugi polovici marca pa je bila v muzejskih prostorih v Mariboru odprta razstava Kultura v narodnoosvobodilnem boju, ki jo je pripravil muzej ljudske revolucije Slovenije iz Ljubljane. Kot ena osrednjih prireditev ob letošnjem občinskem prazniku je bila 22. aprila v prostorih muzeja odprta razstava Maribor 1941-1945. S postavitvijo te razstave slavi muzej tudi 20-letnico samostojne razstavne dejavnosti, s katero skuša posredovati številnim obiskovalcem, zlasti pa mladini, veličino narodnoosvobodilnega boja na območju severovzhodne Slovenije. Uspešna gostovanja občasnih muzejskih razstav izven Maribora pričajo, da je tovrstno muzejsko poslanstvo zelo uspešno.

Razstava Maribor 1941-1945 je postavljena v šestih razstavnih prostorih v pritličju muzejske zgradbe in obsega 75 panojev ter 8 vitrin. Z zbiranjem gradiva o Mariboru v obdobju okupacije so muzejski delavci pričeli že kmalu po ustanovitvi muzeja in nadaljevali z njim vse do postavitve razstave. Glavna dela za postavitve razstave so trajala približno eno leto. Ob razstavi je izšel tudi katalog s preglednim orisom zgodovine Maribora v obdobju 1941-1945.

Osnovni problem pri postavitvi razstave je avtorjem povzročalo nesorazmerje med ohranjenim gradivom okupatorskega izvora ter gradivom osvobodilnega gibanja. Medtem ko je prvo precej obsežno, je za osvobodilno gibanje v Mariboru ohranjenih malo dokumentov. To pomanjkljivost so avtorji razstave skušali nadomestiti s fotografijami postojank osvobodilnega gibanja, ki so bile vseskozi dokaj na široko razpredene po mestu. Dragoceno pomagalo pri rekonstrukciji nekaterih pomembnih dogodkov pa so bili spominski viri, ki zelo neposredno približajo dogodke iz tistih težkih dni. Med 271 razstavljenimi dokumentarnimi fotografijami, 163 dokumenti, 3 topografskimi kartami in številnimi muzealijami v vitrinah, ki so dragoceno dopolnilo fotografijam in dokumentom na panojih, bi se težko odločili za tiste, ki bi jih bilo treba posebej omeniti. Glavna značilnost okupiranega Maribora, ki jo jasno odraža tudi razstava, je v tem, da je bil v Mariboru kljub strahovitemu nasilju in temeljitim okupatorjevim ponemčevalnim ukrepom neprekinjeno skozi vsa štiri leta prisoten močan odpor. Ravno ta dvojnost, ki skoraj nima primere v narodnoosvobodilnem boju jugoslovanskih narodov, daje odporniškemu Mariboru svojevrsten pečat. In prav zato je vsak dokument, vsaka fotografija, vsak predmet na razstavi zgovorna priča o trpljenju in borbah, udarcih in zmagah, skozi katere je moral Maribor v letih 1941-1945. Razstava je naletele med

Mariborčani na širok odmev, saj si jo je že v prvih desetih dneh ogledalo preko 3.000 obiskovalcev, predvsem šolske mladine.

Marjan Žnidarič

UMETNOSTNA GALERIJA

Retrospektivna izložba grafičkih radova, 411 grafika i 50 ilustracija; Mihe Maleša, iz razdoblja od 1920-1974. godine, prikazana je od 21.III-20.IV 1975. Pregled grafike M.Maleša uvršten je u posebnu izložbenu temu mariborske galerije, tj. u ciklus izložbi o razvoju slovenske grafike. Katalog izdanje Umetnostne galerije, uredila mr Maja Vetrih, predgovor također M.Vetrih i dr Emilijan Cevc. Biografski podaci, pregled izložbi i kataloga, izbor literature o umjetnosti i izbor iz umjetnikove bibliografije pripremila Eva Gspan. 17 reprodukcija. Grafički urednik kataloga, Janez Vidic, akad. slikar. Postav izložbe M.Vetrih i M.Maleš. Izbor gradiva, Ljerka Menaše, viši kustos, Maja Vetrih, mr sc, dr Emilijan Cevc, Miha Maleš, akad. slikar. Plakat - izvela Nataša Cobelj.

- Galerija je pripremila skupnu izložbu, R.Bratoža, J. Polajnkova i T. Primožiča od 25.IV-11.V 1975. Bratež je izložio 106 karikatura-crteža iz razdoblja 1940-1975, Polajnkov 22 djela mješane tehnike iz 1970.god. i Primožič 13 ulja, 11 policolora-firnisa iz 1974. godine. Katalog u izdanju galerije s predgovorom mr Maje Vetrih koja je i autor postave izložbe. Pozivnica. Plakat.

- Od 16-29.V 1975. u suradnji s Modernom galerijom iz Ljubljane, Grupa 69, je priredila izložbu 63 djela 20 autora. Katalog izd. Moderne galerije Ljubljana. Izložbu je postavila Maja Vetrih. Plakat, Cobelj Nataša. Pozivnica.

Našice

ZAVIČAJNI MUZEJ

Zajednica za kulturu Općine Našice i Zavičajni muzej Našice organizirali su 14.12.1974. godine predavanje na temu "Ekspedicija kroz Amazonu" koje je održao naš poznati istraživač Tibor Šekelj.

Javnost je bila o tom predavanju obavještena putem radio stanice i plakata. Ulaz slobodan. Interes je bio tako velik da se predavanje moralo održati u kino sali, a ne u prostorijama muzeja kako je bilo predviđeno. Predavanje je bilo popraćeno dijaprojeksijama a prisustvovalo je više od 400 ljudi.

Jurković Ivana

Novi Pazar

ZAVIČAJNI MUZEJ

Izložba organizirana u čast tridesetgodišnjice oslobođenja Novog Pazara, "Trideset godina socijalističkog preporoda novopazarskog kraja" pripremili su i postavili Bahrija Corović i Milenko

Nikolić, akad.slikari i Ljubinko Biorac, dipl.ek. K a t a l o g izdanje Muzeja sa materijalima koje je pripremio i obradio Lj. Biorac. Katalog uredio Ejup Mušović. 1974.

ZNAČAJNIJE KACIJE ZAVIČAJNOG MUZEJA U NOVOM PAZARU U 1974.GODINI

Zavičajni muzej u 1974. godini, u saradnji sa: Zavodom za zaštitu spomenika kulture SR Srbije, Arheološkim institutom, Filozofskim fakultetom - katedrom za arheologiju, Vojnim muzejom i Istorijskim muzejom SR Srbije, nastavio iskopavanja na lokalitetu Ras-Trgovište. Iskopavanja su sistematska i vrše se u cilju naučne obrade, konzervacije i prezentacije prve srpske prestonice - utvrđenja Ras i njegovog podgrađa Trgovišta. Do potpune prezentacije potrebna su još obimna arheološka iskopavanja kojima rukovodi prof. dr Jovan Kovačević.

Zavičajni muzej je organizovao i izložbu "Realizam u srpskom slikarstvu XIX veka" iz zbirki Narodnog muzeja iz Beograda. Izloženo je 25 dela naših najeminentnijih slikara: Uroša Predića, Paje Jovanovića, Miloša Tenkovića, Djordja Krstića i dr. Bila je otvorena od 2.XI do 12.XI 1974. godine.

Povodom tridesetogodišnjice oslobođenja Novog Pazara, Muzej je organizovao izložbu "30 GODINA SOCIJALISTICKOG PREPORODA NOVOPAZARSKOG KRAJA". Na 30 panoa bilo je izloženo preko 250 fotografija, koje su pratile tabelarno prikazane statističke podatke. Posetioци su mogli da se informišu o tome šta je sve učinjeno za proteklih 30 godina na svim poljima: privrednom, društveno-političkom i kulturnom. Izložba je bila otvorena od 23.XI do 28.XII 1974. godine, a kako je pobudila interesovanje bila je dobro posećena. Štampan je katalog u 1200 primeraka, na čije su 32 stranice dati samo statistički podaci bez fotografija.

Povodom istog jubileja Zavičajni muzej je izdao knjigu "BORCI NOVOPAZARSKOG KRAJA PALI U NOR-u", čiji su autori profesori Mijo Radović i Ejup Mušović. Knjiga je štampana u 3000 primeraka, a kako je naišla na dobar prijem rasprodana je za 2 meseca.

Aleksić Dragica

N i š

NARODNI MUZEJ

Publikacija "Obnova Niša (1944-46)", Adama Nikolića, kustosa muzeja, predstavlja relevantan prilog poslijeratnoj historiji Niša. Izdana je povodom tridesetogodišnjice oslobođenja Niša. 1974. godina.

N o v a G o r i c a

GORIŠKI MUZEJ

Etnološka izložba "Gora" (Predmeja, Otlica, Kork, Križna gora, Gozd), otvorena je 18.III 1975. u Galeriji Ajdovščina u Ajdovščini. Na otvorenju izložbe prikazan je dokumentarni film o narodnoj kulturi Gore, a nastupao je i ansambl braće Benčina s Križne gore. Ista izložba prikazana je od 15.IV-15.V 1975. u Gradu Kromberku. K a t a l o g izd. Goriškog muzeja s iscrpnim tekstom Naška Križnara i 2 reprodukcije. Pozivnica.

"Goriški letnik", Zbornik Goriškega muzeja, Nova Gorica 1974. Uredio stručni kolegij Goriškega muzeja. 144 str. sa brojnim reprodukcijama kartama i tabelama.

Goriški letnik izdan je s namjerom da se redovito objavljuju rezultati istraživanja sa područja slovenskog Primorja, u kome se već dugo osjećao nedostatak jednog stalnog glasila. U prvom broju sudjeluju prilozi stručni suradnici, vanjski i stalni, Goriškega muzeja. Ovim izdanjem prvoga broja Letnika obilježava se istovremeno i 20 godišnjica osnutka i postojanja Goriškega muzeja. Prilozi su slijedeći: B.Marušić, Goriški letnik; D.Svoljšak, Raziskovanje prazgodovinskih naselbina na mostu na Soči; O.Furlani, Novejša prazgodovinska otkritja v goriški pokrajini; M.Vuk, Srednjeveška cerkev v Prilesju pri Plavah, B.Marušić, Primorski tabori (1868-1871); N.Križnar, Planinsko naselje v porečju Zgornje Soče; I.Juvančić, Dr Frančišek i B.Sedej in fašizem te nekoliko manjih priloga. Godišnjak je opremljen brojnim kartama, tabelama i reprodukcijama.

N o v i S a d

MUZEJ GRADA NOVOG SADA

"Vesti" Muzeja grada, br.9.god.V,1975.8 str. Glavni urednik, Dragan Vilotijević. Sadrže slijedeće priloge: Dj.Gavanski, Iz borbenog puta Prve vojvođanske brigade; Ij.Vujaklija, Poklon novosadske banke Muzeju grada Novog Sada; V.Jokanović, Knjižni fond zavičajne zbirke Narodne biblioteke u Novom Sadu; M.Džepina, Značajan poklon Gradskom muzeju Sremskih Karlovaca; M.Lesk, Radovi novosadskog slikara Mateja Petrovića u Sremu; D.Dimitrijević, Begeč rimski Onagrinom; M.Mičić, Dva veka vojvođanske farmacije kao tema Muzeja farmacije u Petrovaradinu i niz drugih priloga vezanih za područje Vojvodine.

MUZEJ GRADA NOVOG SADA - Zavičajna galerija

U suradnji s Galerijom Matice srpske pripremljena je izložba naslova "Savremena novosadska grafika". V 1975. Pozivnica.

VOJVOĐANSKI MUZEJ

Međunarodni simpozij arheologa sa temom: Pozni eneolit i rano bronzano doba u Podunavlju, u organizaciji Instituta za istoriju Vojvodine i Vojvođanskog muzeja - krajem 1974. godine, bio je povod i za muzeološku prezentaciju teme, Vojvodine u bakarnom i ranom bronzanom dobu. Izložba je, u muzeološkoj postavi Jelke Petrović, dopunjena izvanrednim k a t a l o g o m u izd. Vojvođanskog muzeja sa tekstovima - Dr Bogdan Bruhner, uvodni dio, Jelka Petrović i Milorad Girić, kataloški dio. Katalog je likovno opremio Aleksandar Saša-Ptašnik a uredio Milan Vranić. Kratak sadržaj kataloga na njemačkom jeziku. Pozivnica.

- Knjiga, Ivana J a k š i ć a, Iz popisa stanovništva Ugarske početkom XVIII veka, izdanje Vojvođanskog muzeja, serija Povremena izdanja - Prilozi i građa br. 5, uredio dr Slavko Gavrilović. Knjiga je izdana 1974. godine u opsegu 230 strana.

O s i j e k

GALERIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

U suradnji sa Informativnim Centrom SR Njemačke, tokom veljače 75. prikazana je izložba Grafoteke iz Berlina. Pozivnica.

- Iz fundusa Umjetničke galerije u Ohridu, od 23.I-25.II 1975, prikazana je izložba "Suvremeno makedonsko slikarstvo", na kojoj je 20 autora izložilo 30 slika. K a t a l o g izdanje Galerije "Osijek" uredila Jelica Ambruš, likovna oprema kataloga Albina Jakić u čijoj postavi je i izložba. Predgovor napisala Sladjana Strezova, slijede kataloški podaci i lo reprodukcija. Pozivnica.

- Povodom 20 godišnjice osnutka Galerije u Osijeku (1954-1974) pripremljena je izložba "Vedute Slavonije XIX-og stoljeća". Vedutni prikazi slavonskih gradova, zastupljeni na ovoj izložbi, su od manje poznatih autora pa i amatera. Tako njihova likovna vrijednost ponekad i nije velika ostaje vrijedno bilježenje faktografskih činjenica. K a t a l o g u izdanju Galerije, uredila Branka Balen, koja je i autor predgovora te kataloških podataka za lo izloženih ulja i 20 akvarela, crteža i grafika. 8 reprodukcija. Likovna oprema kataloga, Albina Jakić, akad.slikar. Postav izložbe, Albina Jakić i Branka Balen. Pozivnica.

GALERIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI "OSIJEK"

U suradnji s Modernom galerijom JAZU iz Zagreba prikazan je od 15.V-10.VI 1975. izbor radova Antuna M o t i k e, iz razdoblja 1927-1974. sa retrospektivne izložbe održane u Modernoj galeriji Zagreb. K a t a l o g izd. Galerije uredio Predrag Gol. Biografske i kataloške podatke obradio Darko Schneider. Likovna oprema kataloga Albina Jakić. Likovni postav izložbe D.Schneider. Pozivnica.

P i r o t

MUZEJ PONIŠAVLJA

Od 22. februara do 1. marta 1975., trajala je u sali Muzeja Ponišavlja-Pirot, izložba slika pod nazivom "Drugarstvo".

Autori izložbe su dva mlada samouka slikara: ŽIVOTIN NIKOLIĆ, iz sela Vranovca kod Svetozareva i DRAGOLJUB GOCIĆ, iz sela Donji Matejevac, kod Niša.

Muzej je ovu izložbu organizovao u saradnji sa Opštinskom konferencijom Saveza socijalističke omladine - Pirot.

Izložba je otvorena povodom 8. marta, Dana žena i otvorila je drugarica VERA MANIĆ, predsednik Sekcije za društvenu aktivnost žena Pirot, koja je naglasila da je ova izložba posvećena Danu žena u godini kada se slavi 30. godišnjica pobeđe nad fašizmom, u čast žena "koje su dale svoj dragocen doprinos na svim frontovima".

Otvaranju izložbe prisustvovao je veliki broj društveno-političkih radnika, omladinaca i zainteresovanih pojedinaca.

Za izložbu je vladalo veliko interesovanje, naročito kod mlađe publike.

- 1. Dana 10. aprila t.g. u Muzeju Ponišavlja - Pirot je otvorena izložba: "ŽIVOTNI PUT DR. VOJISLAVA VUČKOVIĆA. Izložba daje presek života i stvaralaštva ovog velikog kompozitora, teoretičara, dirigenta, revolucionara, pedagoga i društvenog radnika. Vučković je autor većeg broja dela, od kojih izdvajamo najznačajnije: I., II., III. simfonija /Herojski oratorijum/, balet Čovek koji je ukrao sunce, simfonijska poema Ali Binak, borbene i masovne pesme. Veoma su značajne studije iz teoretskog dela rada: Muzički portreti, Muzička estetika, Materijalistička filozofija umetnosti, doktorska disertacija Muzika kao sredstvo propagande i mnoga druga.

Izložba je otvorena povodom prvog dela ovogodišnjeg, šestog po redu kviz-takmičenja Muzičke omladine Srbije, na temu: "Muzička viđenja Vojislava Vučkovića", na kome su učestvovala ekipe Splita, Vršca, Čuprije, Sremske Mitrovice, Smedereva, Prištine i Pirot.

Otvaranju izložbe i Kvizu prisustvovao je i brat Dr. Vojislava, Dr. Mihailo Vučković, profesor Beogradskog univerziteta.

Dr. Vojislav Vučković je rođen 18.X.1910.god. u Pirotu, pa je zbog toga Pirotu pripala čast, kao njegovom rodnom mestu da otvori ovogodišnji Kviz.

Inače, Muzej Ponišavlja je priredio još jednu, pokretnu izložbu sa istom temom, koja će obići veći broj gradova u Srbiji, u kojima se budu održavala kviz-takmičenja.

- 2. Dana 18. aprila t.g. Muzej Ponišavlja i Dom JNA u Pirotu, organizovali su izložbu Istorijskog muzeja Srbije-Beograd: Radnički pokret u Srbiji 1903-1919. Izložba je otvorena u sali Doma JNA u Pirotu i trajala je do 28. aprila 1975.

Na svečanom otvaranju uvodnu reč je podneo drug Petar Panajotović, predsednik Sindikata SO-Pirot.

Milica Petković

P u l a

ARHEOLOŠKI MUZEJ ISTRE

HISTRIA ARCHEOLOGICA, god.II, svezak 1, Pula 1974., str.25

U prvom svesku Histria objavljuje prilog mr Radmile Matejčić, Istraživanje dijela starohrvatske nekropole u Velom dolu kod Križišća u Vinodolu. Dan je prikaz rada na nekropoli od 1959. godine do danas, planovi nalazišta, sistem i rezultati istraživanja uz opširan opis grobova, pogrebnih običaja i opis nalaza u grobovima. Prilog R.Matejčić dopunjen je sa 6 slika 3 table i 2 priloga te planom nekropole. Prijevod teksta na engleski jezik. Glavni urednik Histrie, Boris Bačić. Naslovnu stranu opremio Emil Vičić.

RADNIČKO SVEUČILIŠTE PULA - Izložbeni salon

Izložba Izbor iz fundusa Moderne galerije Zavičajnog muzeja Rovinj, prikazuje 45 djela 39 autora. Izložbom je nastavljena uspješna suradnja istarskih likovnih središta (Labin, Pula, Rovinj, Pazin, Piran). K a t a l o g s predgovorom M.Sinčića uredio Z. Moćan. Izložba likovnih radova, Pauletić-Curto-Bizjak. 5-14.III 1975.

R i b n i c a

PETKOVA GALERIJA

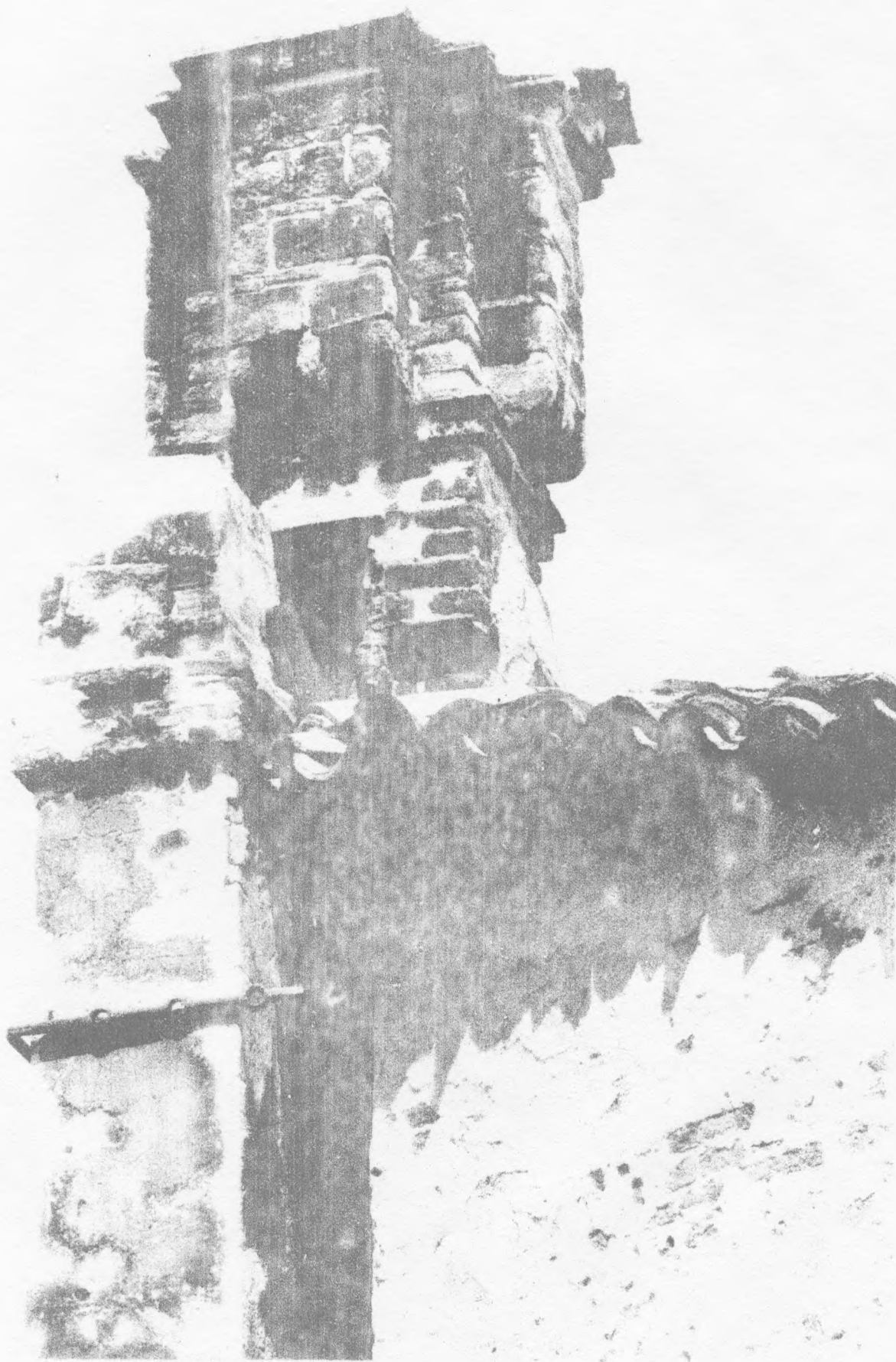
Izložba ulja i akvarela, mladog umjetnika, Antona C e - b i n a, prikazana je u čast kulturnog praznika-Prešernovog dana, u toku veljače 1975. Pozivnica.

- Izložba likovnih radova, Dušana M a t o h a, prikazana je od 21.-31.III 1975. Pozivnica - k a t a l o g s kataloškim podacima.

- U suradnji s Kulturnom skupnosti Ribnica, povodom proslave općinskog praznika u jubilarnoj godini pobjede, pripremljena je izložba likovnih djela školske omladine općine Ribnica na temu "NOB v očeh otrok". 1-7.IV 1975. Pozivnica.

- U Galeriji je 14.IV 1975. otvorena izložba slika Narodne galerije Ljubljana pod naslovom "Od baroka do impresionizma". Izložba je u okviru jubilarne godine pobjede i priredila ju je Kulturna skupnost Ribnica pod pokroviteljstvom radnog kolektiva RIKO iz Ribnice. Trajala je do 23.IV 1975. Pozivnica.

- U čast Dana mladosti, Miloš V a s t i č se predstavio svojom 30. samostalnom izložbom slika. 16-26.V 1975. Pozivnica s kataloškim popisom radova.

Fotografija s izložbe V. Gluricina »Rovinski dimnjaci«

R o g a š k a S l a t i n a

RAZSTAVNI SALON

Izložba slika, Kolomana B e z n e c a, člana LIKOS-a iz Murske Sobotice, prikazana je od 10.XII 74.- 3.I 1975. Pozivnica.

- Izložba naslova "Študentje in kultura" prikazana od 21.I-13.II 1975. predstavila je tri mlada likovna stvaraoca, Slavka Z u p a n a studenta PA iz Ljubljane (izlagao plastike, ulja i akril) pod naslovom Kraški motivi), Maria V e t r i h a, studenta PA iz Maribora (izlagao akvarele pod naslovom Moji občutki i Silvija P o p o v i ć a, studenta ALU iz Ljubljane (izlagao pastele pod naslovom Ekspanzije). Pozivnica.

- Izložba slovenskih likovnih umjetnika prikazana od 8-29.III 1975. praćena je i informativnim k a t a l o g o m sa popisom izlagaća.

- Izložba slika Ivanke K v e t o n, iz Krapine i Josipa B r e z i n š ć a k a, iz Huma na Sutli, prikazana je od 14.II--8.III 1975. K a t a l o g pozivnica, sadrži 1 reprodukciju i kataloški popis radova.

- Delavska univerza i Kulturna skypnost Šmarje pri Jelšah, organizatori su izložbe ZLS Slovenije - Šmarska likovna skupina. Pozivnica. 29.IV-19.V 1975.

R o v i n j

ZAVIČAJNI MUZEJ

Izložba Urbanističkog rješenja kompleksa Tvornice duhana i ambalaže Rovinj, prikazana je od 4-28.II 1975. Pozivnica.

- Međunarodni dan žena i 30.godišnjica oslobođenja zemlje i pobjede nad fašizmom obilježeno je otvaranjem izložbe naslova "Portreti žena boraca". III 1975. Pozivnica.

- Fotografiska izložba, Virgiliya G i u r i c i n a, "Rovinjski dimnjaci" prikazana je od 24.V-9.VI 1975. Izložba je izuzetan doprinos za dokumentaciju onoga što bi moglo nestati i što je potrebno skorije restaurirati. K a t a l o g, ove po tematici rijetke i zanimljive izložbe, izdao Zavičajni muzej a urednici su E.Budicin, A.Curto i A.Pauletić. A.Pauletić je i autor predgovora kataloga koji sadrži i 2 reprodukcije. Prijevod teksta na talijanski jezik. Pozivnica. /Fotografija V. Giuricin /.

PRIKAŽ SVESKA BR.V ATTA CENTRA ZA HISTORIJSKA
ISTRAŽIVANJA U UMAGU 6.VI 1975. GODINE

Na zaključku prvog petoljeća života naših ATTA (RADOVA) "Centra za historijska istraživanja u Rovinju", nakon briljantnih prezentacija prvih četiriju knjiga uvaženih profesora Giulia Cervanija, Iginia Moncalva i Arduina Agnellija, peta knjiga predstavlja posljednji napor suradnika našega Centra.

Današnja knjiga, u svojem tradicionalnom tipografskom ruhu, sadrži u dijelu: Eseji i dokumenti, studiju prof. Vesne Jurkić Girardi "Antička kulturna plastika kao determinanta postojanja rimskih i rimsko ilirskih sinkretičkih kultova na području Istre".

prof. Miroslava Bertoš "Uskočki rat i propast istarskog gospodarstva".

Elia Apiha "Sui rapporti tra Istria e Friuli nella età moderna" (Odnosi između Istre i Furlanije u novo doba).

Giuseppa Pierazzija "Un'opera poco nota di Niccolò Tommaseo" "Gli scritti di un vecchio calogero" (Malo poznato djelo Niccolò Tommaseo) "Zapisi jednog starog kaluđera".

druga studija Miroslava Bertoše "Ivan Kukuljević Sakcinski i Istra". Za glasove prošlosti pretisak III i posljednjeg sveska "Biografia degli uomini distinti dell'Istria" (Biografija istaknutih muževa Istre) Pietra Stancovicha.

Za folklor dokumentarna studija "Camini di Rovigno" (Rovinjski dimnjaci) Egidia Budicina.

U kompleksu cjelokupnog proučavanja fenomena kultova na istarskom području kao uže specijalnosti, naročita pažnja posvećena je studiju antičkih i orijentalnih božanstava te pojavi njihovog sinkretizma u odnosu na autohtoni element u Istri i široj primorsko kvarnerskoj regiji. Rezultati tog proučavanja, koji se nadovezuju na ranije arheološke studije o našem kraju (Ghirsa, Mommsena, Wischaupla, Degrassia, Forlati Tamaro, Sticottija i Mlakara), prezentirani su na kongresu arheologa Jugoslavije u Zadru i na XIII međunarodnom kongresu "Eirene" u Dubrovniku, pa je dio te sinteze tiskan u ovom svesku Atta.

Polazeći od saznanja o pretpovijesnim religioznim shvaćanjima, dokazanim nalazima materijalne kulture iz brončanog i željeznog doba koji kontinuirano sežu u rano rimsko doba, rad daje pregled, prema dostupnim epigrafima autohtonih, rimskih orijentalnih i sinkretičkih božanstava s ciljem da ti spomenici determiniraju, zajedno s dostupnom kulturnom plastikom, postojanje rimskih i sinkretičkih kultova na području Istre. Pojavu sinkretizma susrećemo često kod rimsko orijentalnih kultova slavljanih u Istri (na pr. Jupiter Amon, Isis Fortuna) te neka čista orijentalna božanstva (npr. Hator). Svi ti materijalni ostaci jasan su odraz društveno gospodarskih strujanja, socijalnih i vjerskih promjena kao i migracionih kretanja na području Istre u antičko doba. Činjenica je da je u to doba u Istri rimska vlast tolerirala štovanje domaćih autohtonih božanstava, što se zorno manifestira na epigrafskim spomenicima (Ika, Eia, Sentona, Boria, Leucitika). Taj fenomen toleriranja autohtonih vjerovanja, pored oficijelnih rimskih kultova opće je poznata religiozna politika rimske uprave na cijelom teritoriju rimskog carstva, koja se materijalno odražava u duhovnoj i materijalnoj električkoj rimskoj umjetnosti.

Ovaj rad, temeljeći se na arheološkim izvorima velikog broja epigrafskih spomenika kao i na određenom broju brončanih figurica i zbiru monumentalne i sitne kamenostatuarne plastike, još jednom potvrđuje da se u Istri štovao poznat rimski i orijentalno rimski panteon pored domaćih i ilirsko rimskih sinkretičkih božanstava. (npr. Melosokus i Melosokus-Augustus, Iria-Venus, Minerva-Flanatica). Na kraju, značajno je napomenuti da je autohtoni

ilirski panteon ostavio snažne i jasne tragove u vjerovanju antičkog stanovništva u razdoblju od I do III st. te ga obogatio posebnim karakteristikama i specifičnostima, dokazavši snagu i značaj svog postojanja.

Slijedeća je studija "Uskočki rat i propast istarskog gospodarstva" Miroslava Bertose.

Ova prilog načinjen prema građi Državnog arhiva u Veneciji, objavljenim izvorima i povijesnoj literaturi predstavlja pokušaj sumarna prikaza političkih prilika, istarskog gospodarstva i ratnih okršaja i doba teških previranja u prva tri decenija XVII st. Kulminaciju tih sukoba predstavlja uskočki rat ili guerra di Gradisca, koji se vodio od 1615. do 1617, a u Istri čak do 1618. Gospodarsko političke suprotnosti oko slobodne plovidbe Jadranom i kopnene trgovine osobito su se zaoštrile na austrijsko mletačkoj granici između Trsta i Milja. Upravo u tom žarištu sukoba planut će uskočki rat na istarskom tlu, započet teškim porazom mletačke soldateske kod Zavlje (Zaule) 24. studenoga 1615. Bila je to "guerriglia di predatori", kako ju je nazvao P. Kandler, u kojoj je stanovništvo na obje strane oko granice veoma teško stradalo. Uz relativno malobrojnu vojsku u pohodima na protivničko područje su djeluju mase seljaka i ostaloga pučanstva. U širem graničnom području ubijeno je 30-50% stanovništva, odvedeno, zaklano ili uništeno 90-95% stoke, razrušeno ili spaljeno 60-90% kuća i napušteno 90-98% zemljišnih površina koje su se dotad obrađivale. Rat je potaknuo mnogobrojna unutarnja migracijska kretanja, osobito bjegove u manje ugrožena područja. Iako su udaljeniji dijelovi poluotoka bili manje pogođeni pljačkom i uništavanjem, već i zato što je Republika posvećivala glavnu pažnju zaštiti obalna područja, ipak je uskočki rat upropastio gospodarstvo primorskih gradića i njihova teritorija. Posljedice uskočkoga rata veoma su se dugo negativno odražavale na demografski i gospodarski razvitak Istre.

U prilogu "Sui rapporti tra Istria e Friuli nella età moderna", Elio Apih otvara interesantan razgovor o furlanskoj prisutnosti i istarskoj povijesti, jer, da prepričam autorove namjere, povijest Istre ne može biti potpuna bez njezinih političko društvenih i ekonomskih odnosa sa pograničnim područjima i obrnuto. Apihov je prilog čak prijedlog koji nas poziva da produbimo proučavanje i analizu tih odnosa s kojima se, na žalost, često spletkarilo za strančarske interese, da bismo bolje upoznali događaje i nas same.

Giuseppe Pierazzi, povodom 100 godišnjice smrti Dalmatinca, predstavlja nam ponovo na stranicama ATTA malo poznatog Tommasea (već istaknuta vidi ATTI I, u izdanji njegova pisma novinama "Maestro del popolo" (Pučki učitelj) u Rovinju, 17.V 1874), Tommasea kojega treba upoznati, dalekovidnog pobornika za uzajamno poštovanje među ljudima naših krajeva ljudima različitih jezika i tradicija, ali u bratstvu.

Mozaiku dvaju pređašnjih studija, Apihova i Pierazzijeva, treba, bez sumnje, dodati drugi Bertosiin prilog u ovoj knjizi: "Ivan Kukuljević Šakcinski i Istra..."

U ovom kraćem prilogu autor je upozorio na veze koje su postojale između poznatog hrvatskog političara i utemeljitelja povijesne znanosti u Hrvata, Ivana Kukuljevića Šakcinskog i Istrana. U Italiji je Kukuljević pronašao mnoge vrijedne knjige i rukopise od fundamentalnog značenja za povijest Južnih Slavena u čemu mu je pomogao

i bibliotekar čuvene mletačke Biblioteke sv. Marka (Marciana) u Veneciji Giuseppe Valentinelli. Nakon što je svukao "la divisa austriaca per non combattere contro gli Italiani", kako je njegova odluka da napusti vojnu službu komentirana na talijanskoj strani, Kukuljević se posvetio političkom radu u Hrvatskoj, ali je do kraja života podržavao svoj interes za Istru i njezine starine. Otuda i njegova prepiska s P. Kandlerom i ostalim talijanskim i hrvatskim javnim radnicima i kulturnim pregoocima u Istri. Štoviše, puljski list "Il diritto croato" objelodanio je njegov posljednji, za života tiskani prilog.

S pretiskom III i zadnje knjige "Biografia degli uomini distinti dell' Istria" Pietra Stancovicha redakcija ATTA ispunila je jednu od preuzetih dužnosti već od prve publikacije, pruživši tako širem krugu znanstvenika mogućnost da pronađu djelo.

Napokon, dio posvećen folkloru predstavlja nam prilog Egidia Budicina "I camini di Rovigno", pokrenut i pod vodstvom Zavičajnog muzeja u Rovinju, kao dokumentacija i prijedlog za očuvanje tolike vrednote što nam je namrla naša stoljetna pučka arhitektura. (Paralelnu studiju čini fotografska dokumentacija Virgilia Giuricina na izložbi kod muzeja u Rovinju).

Dimnjaci na krovovima rovinjskih kuća jedinstveni su u svojoj ljepoti i mnoštvu. Skladno rasuti poput šarena cvijeća najneobičnijih oblika, plodovi najčišće pučke arhitekture, skladno se uklapaju u ambijent ovoga primorskog grada.

Danas kad su električni aparati za domaćinstvo gotovo potisnuli stara ognjišta, mnogima se ova čine suvišnima, van uporabe, jer "nisu više funkcionalna", pa se iz jednog ili drugog razloga nastoje nesvjesno eliminirati.

Možemo li zamisliti rovinjske krovove (tu valja dodati još i krovove svih ostalih istarskih gradića i mjesta) bez njihovih tradicionalnih dimnjaka?

Odgovor dolazi sam po sebi. Ne. Ne može se bez tih stoljetnih svjedoka tolika života "pomorske pučanke", svjedoka tolikih nada i tolike topline. Budicinov prilog i izložba Giuricina, uostalom autora fotografskih ilustracija u ovoj knjizi, konkretan su prilog onoga što bi moglo nestati, a što treba da mi sačuvamo.

To bi bio ukratko sadržaj V knjige ATTA koji još jednom potvrđuju pravi put kojim je Centar za historijska istraživanja u Rovinju krenuo, put nimalo lagan, ali sve više ostvaruje pravilo da "znanstvenik, dok želi posvetiti se studiju i istraživanju, mora biti uvijek spreman ne da se ističe samo, već da se prvi upusti u borbu". Sve nam je to pomoglo da se okoristimo djelima Miroslava Bertoše, danas sigurno jednog od najvrednijih istarskih povjesničara, Vesne Jurkić-Girardi, nadobudnog i sposobnog arheologa, Elia Apiha i svih suradnika u današnjoj knjizi i u pređašnjima.

A. Pauletich